

سه شنبه ۲۶ دی ۱۴۰۲ • ۱۶ صفحه • ۱۰ هزار تومان • دوره سوم • سال دوم • شماره ۴۲۵
www.hammihaonline.ir

فیلسوف دانشگاه و مردم

گفت‌وگو با موسی اکرمی درباره زندگی و کارنامه کریم مجتهدی که دیروز درگذشت

غوغای دلالی در حاشیه یک شهر

بررسی فروش قسطی کالا به صورت خرید دین در بازار فرش و لوازم خانگی و پیامدهای آن

راهبرد تلفیق امنیت و مشروعیت

گفتاری از جواد حیدری درباره جریان‌های فکری سیاسی امروز ایران

پیروزی استقلال طلبان

ارزیابی تحلیلگران از پیامدهای به قدرت رسیدن حزب دموکراتیک خلق در تایوان

سرمقاله

انتخابات؛ عرضه کالای سیاست

موضوع شرکت در انتخابات برای طرفداران وضع موجود اهمیت بسیار زیادی پیدا کرده است. این مسئله در واقعیت هم مهم و جدی است. همان گونه که در انتخابات گذشته که جمعیت پرشوری حضور پیدا می کردند، آثار مثبت و شیرینی برای جامعه داشت و برعکس. هم از حیث امید آفرینی و هم از جهت قدرت ملی در برابر بیگانگان بسیار اثربخش بود. ولی اینها آثار تبعی شرکت در انتخابات بود و مردم برای تحقق این اهداف نبود که در انتخابات شرکت می کردند، بلکه علت اصلی شرکت در انتخابات این بود که می دیدند نامزدهایی متناسب علایق و سلیق متنوع مردم هستند که می توانند مطالبات آنان را نمایندگی کنند. لذا به این علت در انتخابات شرکت می کردند و حتی نیازی به دعوت از مردم برای شرکت در انتخابات وجود نداشت. همچنان که تحریم هم اثربخش نبود. انتخابات دقیقاً مثل رفتن به مغازه برای خریدن نیازهای زندگی است. نه تحریم معنا دارد و نه تبلیغ. اگر هم اثربخشی داشته باشد، بسیار اندک و فرعی است. برای مراجعه به هر مغازه‌ای از جمله مغازه سیاست، باید در درجه اول نیازهای روزمره مردم را عرضه کرد. ←

بررسی فراخوان خطاب و نمایندگ - ان ولی فقیه برای مشارکت حداکثری

گزارش سیاست ۴-۵

ائمه جمعه و دو انتخابات

انتخابات مجلس یازدهم در سراسر کشور (از ابتدای دی تا پایان بهمن) خواهیم داشت و سپس به سراغ ۴ هفته اخیر در آستانه انتخابات مجلس دوازدهم خواهیم رفت تا این موضوع را مورد بررسی قرار دهیم که ائمه جمعه در کشور در سال ۱۳۹۸ چه دلایلی را برای مشارکت بیان می کردند و در سال جاری چه نکته‌هایی را برای بالا رفتن مشارکت گفته‌اند و دلایل مشارکت در ۲ دوره اخیر چه شباهت‌ها و چه تفاوت‌هایی داشته است؟ البته باید به این نکته اشاره کرد که ممکن است یک خطیب جمعه در چند هفته درباره انتخابات در خطبه‌ها اظهار نظر کرده باشد اما از آنجا که اظهار نظرهای او شبیه به هم بوده، تنها به مواردی اشاره شده که حاوی نکته‌های غیر تکراری است.

چرا باید در انتخابات شرکت کنیم؟ حضور در انتخابات مردم ایران را به چه هدفی خواهد رساند؟ این قبیل سوال‌ها در ماه‌های منتهی به هر انتخاباتی پرسیده می‌شود و با پاسخ‌های متفاوتی از سوی مدافعان مشارکت همراه است و آنها تلاش می‌کنند با بیان دلایلی، مردمی را که هنوز تصمیم قطعی برای حضور در انتخابات نگرفته‌اند، قانع کنند تا پای صندوق‌های رای رفته و مشارکت داشته باشند. در بین افرادی که سعی در تشویق مردم به مشارکت در انتخابات دارند، نگاهی به نماز جمعه‌های کشور و آنچه در تریبون‌های نماز جمعه بیان می‌شود، می‌تواند نگاه ائمه جمعه برای دلایل مشارکت را بازگو کند. در این گزارش و برای بررسی دلایل اعلام‌شده از سوی ائمه جمعه برای مشارکت در انتخابات، ابتدا نگاهی به خطبه‌های هفته‌های منتهی به

فرهاد فخرآبادی خبرنگار گروه سیاسی

پرسش کلیدی درباره رفتن محمد رضا پهلوی در ۲۶ دی ماه ۱۳۵۷:

چرا کناره‌گیری نکرد؟

شاه پاسخ داد: «برای این که در دایره لغات ما کناره‌گیری وجود ندارد. مگر در موارد بسیار ویژه. یا باید دیگری جای او را بگیرد یا سرش را از بدنش جدا کنند.» آن «مگر» بسیار بسیار ویژه» را هم احتمالاً به این خاطر گفت که می‌دانست کاتلر کناره‌گیری پدر در ۲۵ شهریور ۱۳۲۰ را یادآور خواهد شد که به سلطنت او انجامید. با این نگاه انقلابی چنان که شاه صدای آن را بشنود و در یک سال چند دولت تغییر دهد وضعیت «بسیار بسیار ویژه» به حساب نمی‌آید اما اشغال ایران به دست روس و انگلیس چنین بوده است. شاه البته آن قدر زنده نماند تا ببیند که حتی پاپ رهبر کاتولیک‌های جهان هم ممکن است استعفا کند و سنت چندصدساله را بشکنند در حالی که هر یک مدعی نمایندگی مسیح بودند و سابقه نداشت در یک زمان هم پاپ زنده بر واتیکان فرمان برانند و هم جایی پاپ سابق ولی زنده حیات داشته باشد. همچنین نبود تا ببیند امیر قطر را فرزند او کنار زد و او هم خود بعدتر کناره گرفت و به پسر سپرد. در «دایره لغات شاه» کناره‌گیری از مقام سلطنت جایی نداشت هر چند می‌دانست در تاریخ ایران هم «شاه سلطان حسین» بوده که خود تاج کیانی بر سر محمود افغان گذاشت که عملاً به معنی تسلیم بود ولی خیلی‌ها آن را هم استعفا ندانستند کما اینکه برخی او را آخرین پادشاه صفوی نمی‌دانند. محمدعلی شاه قاجار هم بعد از اِعمال استبداد صغیر و به توپ بستن مجلس شورای ملی به دست قوه مقننه برکنار شد و احمدشاه هم در گشت‌وگذار اروپایی بود که سلطنت قاجار برافتاد و او استعفا نکرد که در این دایره لغات، سلطنت ودیعه‌ای الهی است و شاه، سایه خداست و سایه که به اراده خود برچیده نمی‌شود. ←

مهرداد خدیبر معاون سردبیر

در چهل و پنجمین سالروز خروج محمد رضا شاه پهلوی از کشور که سفری بی بازگشت بود، همچنان این پرسش قابل طرح و بررسی است که چرا کناره‌گیری نکرد؟ مگر سه روز قبل از آن و در ۲۳ دی ماه شورای موقت سلطنت یا شورای نیابت سلطنت را تشکیل نداده بود؟ چرا به جای اعلام علنی و رسمی واگذاری امور به این نهاد و به قصد حفظ سلطنت، اصرار داشت «برای رفع خستگی و درمان به سفر خارج از کشور می‌رود» و به شورای سلطنت اشاره نکرد یا خود کناره نگرفت؟ در حالی که ولیعهد هم در ۹ آبان ۱۳۵۷ به سن قانونی رسیده بود. فضا البته بسیار رادیکال‌تر و انقلابی‌تر از آن بود که مردم به جای محمد رضا شاه به ولیعهد ۱۸ ساله تن دهند و اساساً او در ایران نبود و به عنوان گزینه مطرح نشد و پرسش مهم‌تر و جدی‌تر این که چرا حتی بعد از پیام ۱۴ آبان (صدای انقلاب‌تان را شنیدم) کناره نگرفت؟ پیامی که به گفته دکتر هوشنگ نهاوندی، رئیس دفتر فرح و وزیر علوم امکان عزل شاه با رأی مجلس شورای ملی را فراهم می‌ساخت زیرا در آن به خطاهای خود اذعان کرده بود؛ خاصه با آن تعبیر «دیگر تکرار نمی‌شود» که به منزله اعتراف به خطا بود. وقتی شاه بعد از پیروزی انقلاب بهمن ۵۷ و در پاناما هم حاضر نشد از ادعای سلطنت کناره بگیرد تا نه به عنوان شاه تبعیدی یا شاه برکنار شده با انقلاب ضدسلطنتی بلکه به مثابه شهروند عادی اجازه ورود به آمریکا را پیدا کند بدیهی است که در ایران و قبل از ۲۲ بهمن هم به آن تن نمی‌داده است. در پاناما و مطابق آنچه هوشنگ نهاوندی نقل کرده «لوید کاتلر» به عنوان نماینده ویژه رئیس جمهوری آمریکا با شاه دیدار و شرط پذیرش را اعلام کرد و وقتی شاه نپذیرفت فرستاده جیمی کارتر با شگفتی پرسید: چرا؟

عکس: میشل ست‌نوت